

บทที่ ๓

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผศ.แพรภัทร ยอดแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

“ปฐมพระบรมราชโองการ”

เมื่อ วันที่ ๕ พ.ค. ๒๕๖๓

ความว่า

“เราจะครองแผ่นดิน

โดยธรรม

เพื่อประโยชน์สุข

แห่งมหาชนชาวสยาม”

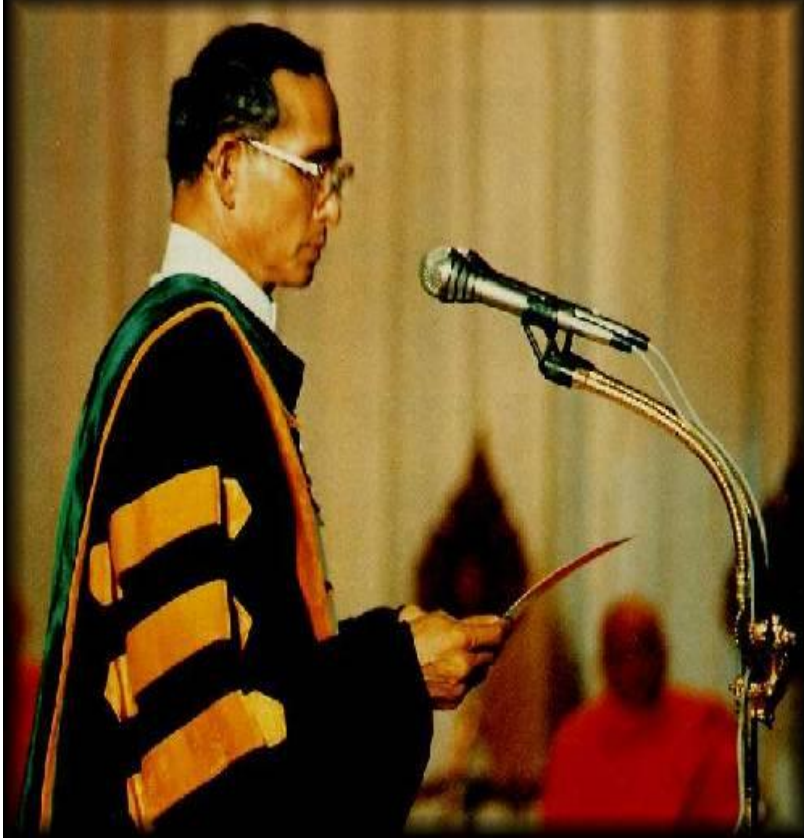
ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราช
สมบัติ พระองค์ได้ทรงทำตามที่ได้มี

พระราชดำรัสไว้อย่างจริงจัง

โดยเฉพาอย่างยิ่งในเรื่องของการ
พัฒนาเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง

คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของ
ประชาชนชาวไทยให้เกิดความมั่นคง

และมีความสุขอย่างแท้จริง

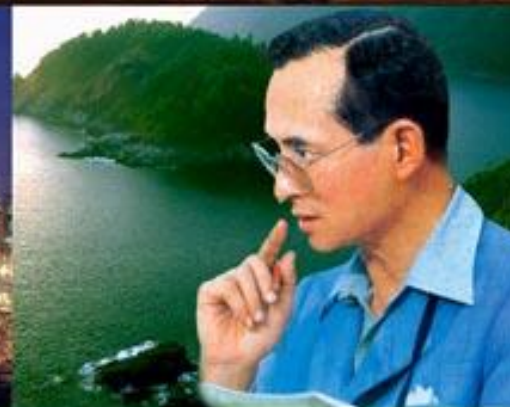
"...การพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือ ความมีกินมีใช้ของประชาชน ก่อนด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป... ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลวและเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์..."

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

"...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน
คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน
โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว
จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น
โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ
ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว
โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชน
โดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517

ถือเป็นปฐมพระบรมราโชวาท
เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ความพออยู่พอกิน และความสงบ

“...ขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะ
รุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามี**ความพออยู่พอกิน** มี**ความสงบ** เปรียบเทียบกับ
ประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษา**ความพออยู่พอกิน**นี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้
...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗

ปัญหาทางเศรษฐกิจ

ปัจจุบันประเทศไทย กำลังเผชิญกับ “วิกฤตซ้ำซาก” ที่เกิดขึ้นระลอกแล้ว ระลอกเล่า ตั้งแต่ “วิกฤตต้มยำกุ้ง” ที่เริ่มต้นที่ประเทศไทย ในปี ค.ศ. 1997 มาจนถึง การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในปี ค.ศ. 2019 บางวิกฤตเป็น “วิกฤตเชิงซ้อน” ที่หลายวิกฤตได้กระหน่ำซ้ำเติมในเวลาเดียวกัน อย่างในกรณีของประเทศไทยที่ประสบปัญหาโรคโควิด-19 แล้วยังต้องเผชิญกับปัญหาภัยแล้ง และการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤตโควิดที่กำลังจะเกิดขึ้นตามมา

สรุป 5 วิกฤตครั้งใหญ่ของโลก

จุดเริ่มต้น

สาเหตุ

ผลกระทบ

1930

The Great Depression
สหรัฐอเมริกา
ยุโรป

- ตลาดหุ้นสหรัฐอเมริกา เติบโตกว่า 4 เท่า
- คนกู้เงินมาลงทุน
- ผลประกอบการบริษัทไม่ได้ดีอย่างที่คาด
- แรงงานล้มตลาด และประสบปัญหาภัยแล้ง

- พองสบู่ตลาดหุ้นสหรัฐแตก
- ชาวอเมริกัน 1 ใน 3 ตกงาน
- บริษัทปิดกิจการ หันเสียเพิ่มเป็นจำนวนมาก
- ธนาคารล้มละลายกว่าพันแห่ง

1973

Oil Crisis
อิสราเอล
สหรัฐอเมริกา
กลุ่มประเทศ OPEC

- เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศอิสราเอล ที่หนุนโดยสหรัฐ และกลุ่มประเทศ OPEC
- กลุ่มประเทศ OPEC ลดการผลิต ขึ้นราคาน้ำมัน และงดส่งออกน้ำมันให้กับสหรัฐ

- ราคาน้ำมันพุ่งพวยทั่วโลกถดถอย
- ดัชนีดาวโจนส์ปรับตัวลดลงกว่า 45%

1997

Asian Financial Crisis
(ต้มยำกุ้ง)
ไทย

- ไทยใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐแบบคงที่
- หนี้ต่างประเทศสูง
- มีการลงทุนเกินตัว, พองสบู่ อสังหาริมทรัพย์ และเกิดการเก็งกำไรค่าเงินบาท

- ไทยลอยตัวค่าเงินบาท
- หนี้เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่า เมื่อแปลงเป็นเงินไทย
- วิกฤตล้มละลายอีกจำนวนมาก และลามไปยังหลายประเทศทั่วเอเชีย โดยเฉพาะ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเกาหลีใต้

2000

Dot Com Crisis
สหรัฐอเมริกา

- ความคาดหวังหุ้นกลุ่มเทคโนโลยีสูง ทำไรโตไม่ทัน
- ตลาด NASDAQ ซื้อขายกันที่ P/E 200 เท่า

- พองสบู่แตก
- ตลาดหุ้นตกจากจุดสูงสุด 78%
- บริษัทเทคโนโลยีหลายแห่งล้มละลาย

2008

Subprime Mortgage Crisis
สหรัฐอเมริกา

- อัตราดอกเบี้ยต่ำมาก
- การเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์
- ธนาคารปล่อยสินเชื่อด้วยคุณภาพ (Subprime Lending)

- พองสบู่อสังหาริมทรัพย์แตก
- อัตราการผิดนัดชำระสินเชื่อพุ่ง
- สถาบันการเงินและบริษัทประกันหลายแห่งล้ม

วิกฤตต้มยำกุ้ง ปี พ.ศ.2540 (ค.ศ 1997)

วิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 หรือ "วิกฤตต้มยำกุ้ง" เริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อค่าเงินบาทลดลงอย่างมากอันเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทย ซึ่งมีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธเป็นนายกรัฐมนตรี ที่ลอยตัวค่าเงินบาท ตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ หลังจากความพยายามทั้งหมดที่จะสนับสนุนค่าเงินบาทเมื่อเผชิญกับการแผ่ขยายแบบเกินเลยทางการเงิน (financial overextension) อย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนขับเคลื่อนอสังหาริมทรัพย์ ในเวลานั้น ประเทศไทยมีภาระหนี้สาธารณะและเมื่อวิกฤตดังกล่าวขยายออกนอกประเทศ ค่าเงินของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่นก็ได้ทรุดตัวลงเช่นกัน ตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลงและรวมไปถึงราคาสินทรัพย์อื่น ๆ และทำให้หนี้เอกชนเพิ่มสูงขึ้น

วิกฤตต้มยำกุ้ง ปี พ.ศ.2540 (ค.ศ 1997)

1. เศรษฐกิจไทยบูมสุดขีด ตลาดหุ้น-อสังหาฯ ถูกปั่นราคาเกินจริง
2. ภาครัฐกิจ-สถาบันการเงินแห่กู้เงินระยะสั้นดอกเบี้ยถูกจากต่างประเทศ
3. ไทยถูกโจมตีค่าเงินบาท
4. รัฐบาลลอยตัวค่าเงิน
5. หนี้สินจากต่างประเทศสูงขึ้นกว่าเท่าตัว
6. เกิดฟองสบู่แตก ภาครัฐกิจ ธนาคาร ล้มละลายกันเป็นจำนวนมาก

วิกฤตต้มยำกุ้ง ปี พ.ศ.2540 (ค.ศ 1997)

Asian Financial Crisis (ต้มยำกุ้ง) สรุปสาเหตุหลักๆ ที่นักวิชาการสรุปออกมา มีดังนี้

1. การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดถึง 14,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สืบเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญในช่วงก่อนหน้านั้น
2. ปัญหาหนี้ต่างประเทศ หนี้ต่างประเทศของไทยเพิ่มขึ้นในระดับสูงถึง 109,276 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเฉพาะหนี้ต่างประเทศระยะสั้นที่มีสัดส่วนถึง 65% ของหนี้ต่างประเทศรวม

วิกฤตต้มยำกุ้ง ปี พ.ศ.2540 (ค.ศ 1997)

3. การลงทุนเกินตัวและฟองสบู่ในอสังหาริมทรัพย์ ราคาอสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้เกิดความต้องการเก็งกำไร ซึ่งได้ดึงดูดให้มีผู้เข้ามาลงทุนในธุรกิจอย่างมาก จนกลายเป็นภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่

4. การโจมตีค่าเงินบาท เพราะปัญหาเศรษฐกิจที่สั่งสมมานาน ทำให้นักลงทุนต่างชาติถือโอกาสโจมตีค่าเงินบาทของไทย จาก 25 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ ขยับไปอ่อนต่ำกว่า 50 ดอลลาร์สหรัฐ ฯ ภายในระยะเวลาสั้น ๆ

วิกฤต Dot-Com ปี พ.ศ.2543 (ค.ศ 2000)

เหตุการณ์นี้ เกิดมาจากการเก็งกำไรในบริษัทที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี ในระหว่างปี 1995 -2000 ในสหรัฐอเมริกา โดยที่ราคาหุ้นได้ปรับตัวขึ้นอย่างร้อนแรง แต่ทว่าผลการดำเนินงานไม่สามารถเติบโตได้ตามความคาดหวังจนสุดท้ายฟองสบู่แตกในที่สุด

1. ยุคทองของบริษัทเทคโนโลยี
2. แค่มียี่ห้อ .com ห้อยท้าย คนก็แห่ลงทุนด้วย
3. ดัชนี NASDAQ พุ่งขึ้นกว่า 10 เท่าตัว
4. ฟองสบู่แตก เมื่อบริษัทส่วนมากไม่ทำกำไร มูลค่าสูงเกินจริง

เมื่อความคาดหวังนั้นสูงเกินไป และกำไรของบริษัท โตไม่ทัน อีกทั้งหลายบริษัทมีข่าวการตกแต่งบัญชี ทำให้สุดท้าย การเก็งกำไร ต้องมาถึงจุดสิ้นสุด และตลาดหุ้น Nasdaq ก็เริ่มถูกเทขายอย่างหนัก ต่อเนื่องเป็นเวลา 2 ปี

วิกฤต Dot-Com ปี พ.ศ.2543 (ค.ศ 2000)

- ข้อคิดที่ได้จากวิกฤตฟองสบู่ดอทคอม : ยุทธการปั่นหุ้นโดยการเติมคำว่า .com คือ
- มนุษย์ทุกคน ย่อมลงทุนเพราะความคาดหวังที่จะได้ผลตอบแทน
 - แต่หากความคาดหวังนั้นสูงเกินไป จนไม่อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงก็จะเกิดปัญหา
 - ในการลงทุน เราควรแยกให้ออกระหว่าง การลงทุนในกิจการบริษัท หรือการเก็งกำไร
 - ถ้าเราจะลงทุนระยะยาวกับบริษัท ก็ควรจะศึกษาให้เข้าใจถึงธุรกิจนั้นๆ อย่างถ่องแท้เสียก่อน แต่หากเราไม่รู้ว่าจริงๆ แล้ว บริษัทนั้นทำกิจการอะไร สุดท้ายมันคือการเข้าไปเก็งกำไร
 - ในการเก็งกำไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่าจะมีคนอื่นคาดหวังสูงกว่าเรา และเป็นเหยื่อรายต่อไปที่จะยอมมาซื้อในราคาที่แพงกว่าหรือไม่ ซึ่งถ้าไม่มีเหยื่อรายต่อไป ก็ให้รู้ไว้ว่า คนที่เป็นเหยื่อ ก็คือ **ตัวเราเอง**

วิกฤต "แฮมเบอร์เกอร์" หรือ "วิกฤตซับไพรม์" Subprime

ปี พ.ศ.2551 (ค.ศ 2008)

1. ธนาคารกลางของสหรัฐฯ (FED) ลดดอกเบี้ยเพื่อหวังกระตุ้นเศรษฐกิจ
2. สถาบันการเงินต่างๆ มีนโยบายเพิ่มการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น
3. ดอกเบี้ยถูก ทำให้ตลาดอสังหาฯ โตขึ้นอย่างรวดเร็ว คนที่อยากเป็น

เจ้าของบ้านก็ซื้อบ้านได้ง่ายๆ ไม่ต้องใช้หลักประกันอะไรมาก ก็สามารถกู้เงินมาซื้อบ้านได้ ด้วยสินเชื่อ “Subprime Mortgages” หรือ “สินเชื่อที่ปล่อยให้กับลูกหนี้ที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ” คนสหรัฐฯ เป็นเจ้าของบ้านได้ง่ายๆ ไม่ต้องใช้หลักประกันอะไรก็ได้

วิกฤต "แฮมเบอร์เกอร์" หรือ "วิกฤตซับไพรม์" Subprime

ปี พ.ศ.2551 (ค.ศ 2008)

4. มีการปล่อยกู้จำนวนมหาศาลในระบบเศรษฐกิจ มีการเก็งกำไรในโครงการบ้านใหม่และบ้านมือสอง คนที่มีบ้านอยู่แล้วก็โดดเข้าไปแจมปั่นราคาบ้านให้สูงขึ้นเรื่อยๆ คนอเมริกันหลายคนมีบ้านหลังที่สองสามสี่เพื่อเป็นสินทรัพย์สำหรับการลงทุนได้ง่ายๆ เพราะดอกเบี้ยในเวลานั้นไม่แพงมาก

ความโลภของประชาชนทำให้ราคาบ้านดีดตัวสูงขึ้นกว่าสองเท่าตัว เริ่มเกิดปัญหาฟองสบู่จากราคาที่สูงเกินจริง

5. มีการผิดนัดชำระหนี้มากขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นวิกฤตส่งผลกระทบต่อตลาดเงินทั่วโลก

ซับไพรม์ (Subprime) คือกลุ่มลูกค้าที่กู้ขอสินเชื่อบ้านที่มีความเสี่ยงที่จะเบี้ยวชำระหนี้สูง ดังนั้นธนาคารจะอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกค้ากลุ่มนี้น้อยกว่ากลุ่มลูกค้าที่มีเครดิตดีกว่า

วิกฤต "แฮมเบอร์เกอร์" หรือ "วิกฤตซับไพรม์" Subprime

ปี พ.ศ.2551 (ค.ศ 2008)

ความพึ่งพิงอาศัยของระบบอสังหาริมทรัพย์สร้างความปั่นป่วนไปทั่วอเมริกาและทั่วโลก การยึดบ้านเกิดขึ้นทั่วทุกพื้นที่ กองทุนที่ลงทุนในระบบนี้ขาดทุนอย่างย่อยยับ ตัวเลขการจ้างงานลดลงน่าใจหายเพราะทุกบริษัทต้องการรัดเข็มขัดเพื่อเอาตัวรอด ผู้บริหารระดับสูงหลายคนต้องถูกลดเงินเดือน ตลาดหุ้นทั่วโลกได้รับผลกระทบ เพราะเงินทุนไหลออกไปยังที่ที่ปลอดภัย ส่งผลให้ราคาทองคำและน้ำมันปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงมากจากช่วงเวลาก่อนหน้าวิกฤต บริษัทยักษ์ใหญ่หลายแห่งต้องล้มละลาย

เลห์มัน บราเธอร์ส วาณิชธนกิจยักษ์ใหญ่
ที่เปิดทำการมานานกว่า 150 ปี

วิกฤต ยูโรโซน ปี พ.ศ.2554 (ค.ศ 2011)

วิกฤตหนี้สาธารณะยุโรป (หรือเรียก วิกฤตยูโรโซน) เป็นวิกฤตหนี้ยาวนานหลายปีซึ่งกำลังเกิดขึ้นในรัฐสมาชิกยูโรโซนหลายรัฐนับแต่สิ้นปี 2552 รัฐเหล่านี้ (ประเทศกรีซ โปรตุเกส ไอร์แลนด์ สเปน ไชปรัส) ไม่สามารถใช้หนี้หรือก่อหนี้ใหม่ ขดใช้หนี้เก่า ซึ่งหนี้ภาครัฐของตนหรือให้เงินกู้ธนาคารชาติซึ่งมีหนี้พันตัว โดยปราศจากความช่วยเหลือของภาคีภายนอก อย่างกองทุนรักษาเสถียรภาพการเงินยุโรป (EFSF) ธนาคารกลางยุโรปหรือกองทุนการเงินระหว่างประเทศ มีเฉพาะประเทศกรีซที่ผิดนัดชำระหนี้ของตนในปี 2558 หลังได้รับการลดหนี้ในปี 2555 และมาตรการช่วยเหลืออื่น ๆ ตั้งแต่ปี 2553–2558

วิกฤตหนี้italia

วิกฤตใหม่ของยูโรโซน

วิกฤต ยูโรโซน ปี พ.ศ.2554 (ค.ศ 2011)

1. ประเทศกลุ่ม EU เช่น กรีซ อิตาลี ไอร์แลนด์ สเปน ประสบปัญหาหนี้สาธารณะสูงจนเกินตัว
2. โดยเฉพาะกรีซ มีหนี้เกิน 100% ของ GDP จึงถูกปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือ
3. ธนาคารกลางยุโรปต้องเข้าช่วยเหลือ โดยการปล่อยกู้ด้วยอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก ๆ
4. ยังกลายเป็นปัญหาเรื้อรังต่อเศรษฐกิจยุโรปที่ยังแก้ไขไม่จบ

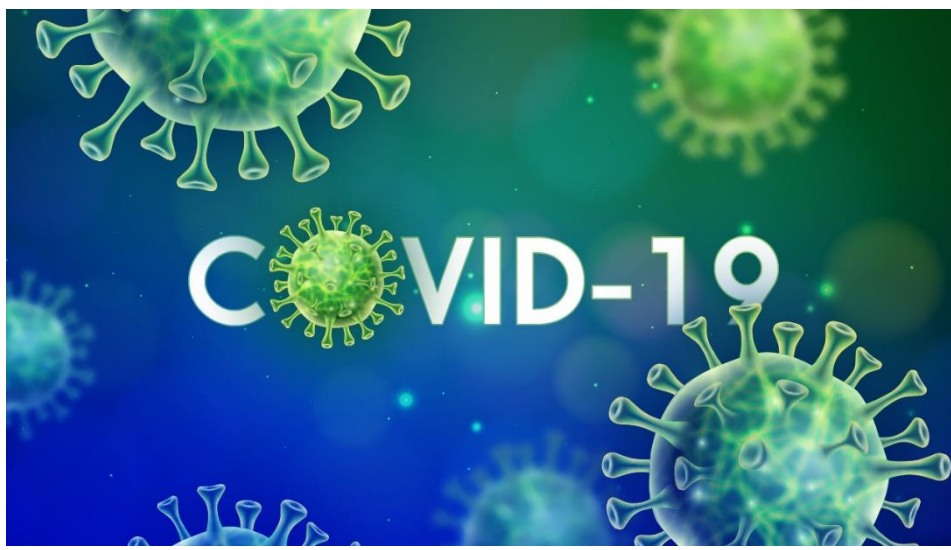
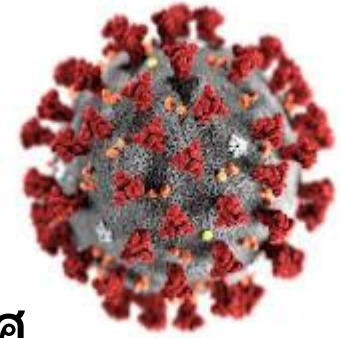
วิกฤต COVID-19 ปี พ.ศ.2563 (ค.ศ 2020)

1. พบผู้ติดเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในประเทศจีน
2. สถานการณ์เริ่มรุนแรง และกระจายไปทั่วโลก
3. หลายประเทศใช้มาตรการเด็ดขาด โดยการปิดประเทศ
4. ภาครัฐก็รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
5. ตลาดหุ้นทั่วโลกตกลงรุนแรงในรอบหลายสิบปี
6. ยังไม่รู้จะจบที่ตรงไหน...

วิกฤต COVID-19 ปี พ.ศ.2563 (ค.ศ 2020)

1. พบผู้ติดเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ในประเทศจีน
2. สถานการณ์เริ่มรุนแรง และกระจายไปทั่วโลก
3. หลายประเทศใช้มาตรการเด็ดขาด โดยการปิดประเทศ
4. ภาคธุรกิจรับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
5. ตลาดหุ้นทั่วโลกลดลงรุนแรงในรอบหลายสิบปี
6. ยังไม่รู้จะจบที่ตรงไหน...

วิกฤต COVID-19 ปี พ.ศ.2563 (ค.ศ 2020)

วิกฤต COVID-19

แตกต่างจากวิกฤตครั้งก่อนในหลายมิติ

- “ความลึก” หรือความรุนแรงของการหดตัวที่มากกว่าในอดีต
- “ความชัน” หรือความเร็วในการฟื้นตัวที่มีแนวโน้มช้ากว่าในอดีต
- “ระดับ” หรือศักยภาพทางเศรษฐกิจที่อาจปรับลดลง

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกในวิกฤตต่าง ๆ

หมายเหตุ: แกน x แสดงข้อมูลรายไตรมาส
ที่มา: Oxford Economics, IMF WEO

มาตรการของแต่ละประเทศจึงต้องมีขนาดใหญ่เพียงพอเพื่อรับมือ เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจ

1

รับมือกับโรคระบาด

สร้างระบบและเครื่องมือเพื่อควบคุมการระบาด เช่น พัฒนาชุดตรวจให้แม่นยำ และ สร้างระบบติดตามผู้ที่มีโอกาสติดเชื้อ รวมถึงให้เงินสนับสนุนพัฒนาวัคซีน

2

ช่วยเหลือเยียวยา และจำกัดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ

ช่วยเหลือทุกภาคส่วนที่เดือดร้อน เพื่อบรรเทาผลกระทบ เช่น มาตรการดูแลตลาดแรงงาน และ มาตรการเสริมสภาพคล่องให้กับธุรกิจ

3

ฟื้นฟูเศรษฐกิจ

สร้างความแข็งแกร่งและเร่งการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ เช่น ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนโครงการฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

เทียบชัดๆ 2 วิกฤติ จำไม่ลืม

ต้มยำกุ้ง

VS

โควิด-19

พ.ศ.2540

ปี

พ.ศ.2563

ดังแตก

เงินสำรองระหว่างประเทศ

เงินสำรอง**เพียงพอ**
(ณ ขณะนี้)

คน**รวย**

ผู้ที่ได้รับผลกระทบ

คนจน คนชนชั้นกลาง คน**รวย** **ทุกชนชั้น**

เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศที่ได้รับผลกระทบ

ทั่วโลก

วิเคราะห์ได้ชัดเจนว่า วิกฤติจะ**จบ**เมื่อไหร่ (2 ปีจบ)

วัน**สิ้นสุด**ปัญหา

ไม่รู้ว่าวิกฤติจะ**จบ**เมื่อไหร่

นัก**เศรษฐศาสตร์** นักการเงิน

ผู้มีบทบาท**สำคัญ**

บุคลากรทางการ**แพทย์**

เศรษฐกิจ**ฟื้นตัวเร็ว** ส่งออกพุ่ง

การฟื้นตัว

ฟื้นตัวช้า ฟื้นตัวไม่มาก

พล.อ. **ชวลิต ยงใจยุทธ**

รัฐบาล

พล.อ.

ประยุทธ์ จันทร์โอชา

สรุป 6 วิกฤตครั้งใหญ่ของโลก

จุดเริ่มต้น

สาเหตุ

ผลกระทบ

1930

The Great Depression
สหรัฐอเมริกา
ยุโรป

- ตลาดหุ้นสหรัฐอเมริกา เติบโตกว่า 4 เท่า
- คนกู้เงินมาลงทุน
- ผลประกอบการบริษัทไม่ได้อาศัยอย่างคาด
- แรงงานล้มตลาด และประสบปัญหาภัยแล้ง

- พองสบูตลาดหุ้นสหรัฐแตก
- ชาวอเมริกัน 1 ใน 3 ตกงาน
- บริษัทปิดกิจการ หนีเสียเพิ่มเป็นจำนวนมาก
- ธนาคารล้มละลายกว่าพันแห่ง

1973

Oil Crisis
อิสราเอล
สหรัฐอเมริกา
กลุ่มประเทศ OPEC

- เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศอิสราเอล ที่หนุนโดยสหรัฐ และกลุ่มประเทศ OPEC
- กลุ่มประเทศ OPEC ลดการผลิตขึ้นราคาน้ำมัน และงดส่งออกน้ำมันให้กับสหรัฐ

- ธุรกิจที่พึ่งพาน้ำมันทั่วโลกถดถอย
- ดัชนีดาวโจนส์ปรับตัวลดลงกว่า 45%

1997

Asian Financial Crisis
(ต้มยำกุ้ง)
ไทย

- ไทยใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐแบบคงที่
- หนี้ต่างประเทศสูง
- มีการลงทุนเกินตัว, พองสบูอสังหาริมทรัพย์ และเกิดการเก็งกำไรค่าเงินบาท

- ไทยลอยตัวค่าเงินบาท
- หนี้เพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าเมื่อแปลงเป็นเงินไทย
- ธุรกิจล้มละลายอีกจำนวนมากและลามไปยังหลายประเทศทั่วเอเชีย โดยเฉพาะอินโดนีเซีย มาเลเซีย และเกาหลีใต้

2000

Dot Com Crisis
สหรัฐอเมริกา

- ความคาดหวังหุ้นกลุ่มเทคโนโลยีสูงทำไรโตไม่ทัน
- ตลาด NASDAQ ช้อขายกันที่ P/E 200 เท่า

- พองสบูแตก
- ตลาดหุ้นตกจากจุดสูงสุด 78%
- บริษัทเทคโนโลยีหลายแห่งล้มละลาย

2008

Subprime Mortgage Crisis
สหรัฐอเมริกา

- อัตราดอกเบี้ยต่ำมาก
- การเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์
- ธนาคารปล่อยสินเชื่อด้วยคุณภาพ (Subprime Lending)

- พองสบูอสังหาริมทรัพย์แตก
- อัตราการผิดนัดชำระสินเชื่อพุ่ง
- สถาบันการเงินและบริษัทประกันหลายแห่งล้ม

2020

COVID-19 Crisis
จีน

- โควิด COVID-19 ระบาดไปทั่วโลก
- สงครามราคาน้ำมันจากความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย กับซาอุดี

- หลายประเทศแบนนักท่องเที่ยวต่างชาติ หรือปิดประเทศ
- ธุรกิจด้านการท่องเที่ยวขาดรายได้และสภาพคล่อง
- ตลาดหุ้นตกหนักทั่วโลก
- ตลาดหุ้นไทย Circuit Breaker 2 วันติด

กรณีศึกษาวิกฤต เวนเนซุเอล่า ปี พ.ศ.2561 (ค.ศ 2018)

เวเนซุเอล่า (Venezuela) ประเทศอุดมสมบูรณ์น้ำมันและพลังงาน
ธรรมชาติบริเวณตอนเหนือของทวีปอเมริกาใต้ หากเป็นเมื่อก่อน ถ้าพูดถึง
เวเนซุเอล่า คนคงจะคิดถึงนางงาม เพราะประเทศนี้ถือว่าเป็นประเทศที่คว้ามงกุฎ
และรางวัลจากเวทีนางงามระดับโลกอยู่บ่อยครั้ง แต่ถ้าเป็นปัจจุบัน ถ้าพูดถึง
เวเนซุเอล่า คนคงจะคิดถึงสภาพความวิกฤตโกลาหลถึงขั้นสุด คุณภาพชีวิตตกต่ำ
จนถึงขั้นมีการฆ่ากันเพื่อแย่งชิงอาหาร วิกฤตเศรษฐกิจของประเทศเวเนซุเอล่า
เกิดขึ้นได้อย่างไร? **ร่ำรวยด้วยน้ำมัน และจัดสรรเพื่อประชานิยม**

เกิดอะไรขึ้นที่เวเนซุเอลา!?

กรณีศึกษาวิกฤต เวเนซุเอล่า ปี พ.ศ.2561 (ค.ศ 2018)

วิกฤตเศรษฐกิจเวเนซุเอล่า เป็นผลมาจากการบริหารงานผิดพลาดของรัฐบาลที่เน้นนโยบายประชานิยม มาเป็นเวลายาวนาน โดยการแทรกแซงกลไกตลาด บิดเบือนราคาสินค้าในประเทศ จนในปี 2557 เกิดวิกฤตราคาน้ำมันตกต่ำ ทำให้เวเนซุเอล่าซึ่งเป็นประเทศที่พึ่งพารายได้จากการส่งออกน้ำมันเป็นหลัก ได้รับผลกระทบอย่างมาก เป็นเหตุให้ประเทศเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมาจนถึงปัจจุบัน

กรณีศึกษาวิกฤต เวเนซุเอล่า ปี พ.ศ.2561 (ค.ศ 2018)

จากเศรษฐกิจที่ล่มสลาย สู่มความตาย ด้วยความขัดแย้งทางการเมือง การประท้วงและความตาย การคว่ำบาตรของกินในถังขยะ การฆ่ากันแย่งชิงอาหาร และโรงพยาบาลที่ปราศจากยาหรือแม้แต่อาหารคนไข้ ถือเป็นภาพที่สามารถพบเห็นได้ที่ประเทศเวเนซุเอล่าในวันนี้

โลภน้อย ไม่เบียดเบียน คือพอเพียง

“คนเรากล้าพอในความต้องการก็มีความโลภน้อย
เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย.
ถ้าทุกประเทศมีความคิด - อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ -
มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง

หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก
คนเราก็อยู่เป็นสุข. ความพอเพียงนี้ อาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ
พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง”

พระราชดำรัส (๔ ธ.ค. ๒๕๔๑)

“เศรษฐกิจพอเพียง”

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็ม
ที่ถูกตอกรอรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ในพระราชพิธี ๙

หลวงสมุทประธาธิบดี “เฉลิมราชกุมารี” อ่างทองบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ที่ รบ ๐๐๐๖/18888

สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง กทม. 10200

๙๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

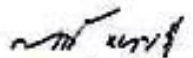
เรื่อง ประชวรณเสดษกรรมกรการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือที่ นร 1001/ท.01 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2542

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ที่แก้ไขแล้ว

ตามที่ท่านขอใ้ไปหากรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ กรุงเทพมหานคร เรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งดำเนินการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประธาราเรื่อทั่วไป นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณา

(หม่อมหลวงทิระหงส์ เกษมศรี)
ราชเลขาธิการ

กองการโ้พระองศ์
โทร. 2253457 62 ต่อ 2315, 2316

สำเนาหนังสือพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตให้
เผยแพร่ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง
(๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทางสายกลาง

ความรู้

รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

คุณธรรม

ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน สติปัญญา แบ่งปัน

นำไปสู่

เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม

สมดุล/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

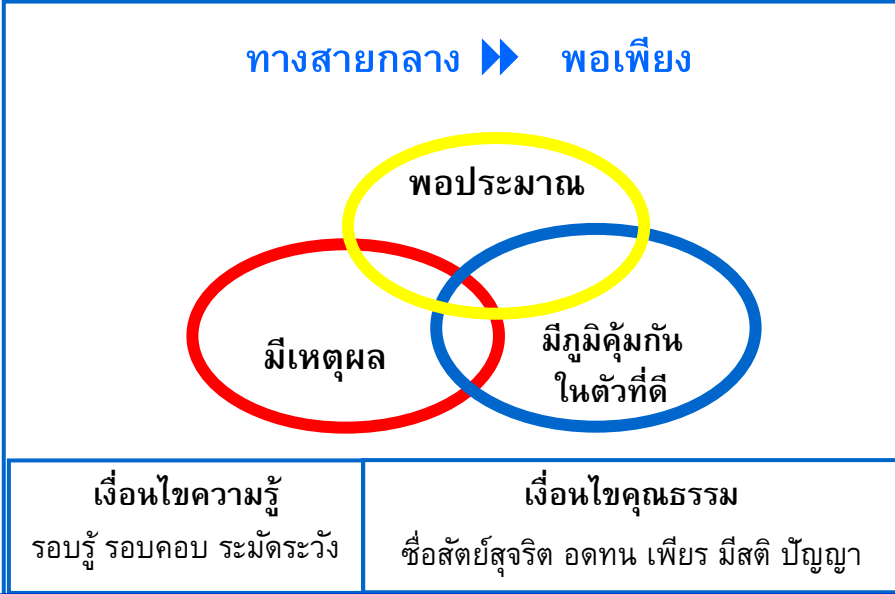
หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขพื้นฐาน (คุณธรรมนำความรู้)

จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้าน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิด

ทางสายกลางในการดำรงชีวิต/การปฏิบัติตนในทุกระดับ
(ครอบครัว/ชุมชน/รัฐ) และการพัฒนา/บริหารประเทศ

หลักการ

พอประมาณ

มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เงื่อนไข

ความรู้

รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง

คุณธรรม

ซื่อสัตย์ สุจริต
ขยัน อดทน มีสติ แบ่งปัน

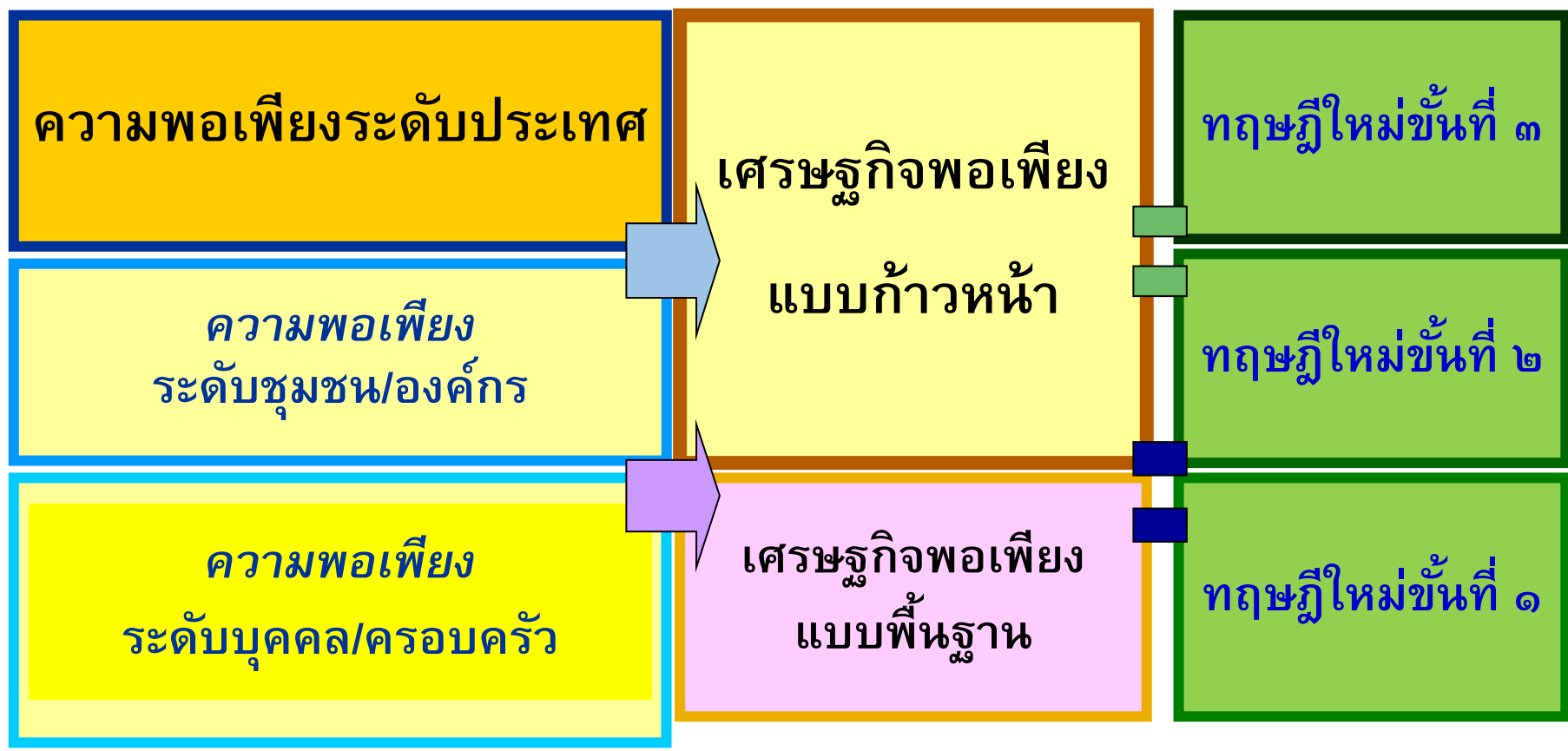
เป้า
ประสงค์

เศรษฐกิจ / สังคม / สิ่งแวดล้อม / วัฒนธรรม

“สมดุล อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับ ทฤษฎีใหม่

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่
ทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ

ลักษณะของกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง”

พอประมาณ

- พอเหมาะ กับสภาพของตน (ปัจจัยภายใน)
- พอควรกับภูมิสังคม (ปัจจัยภายนอก)

สมดุล

มีเหตุผล

- รู้สาเหตุ – ทำไม
- รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (วิชาการ กฎหมาย ความเชื่อ ประเพณี)
- รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ - กว้างแคบ ใกล้ไกล

รอบรู้ สติปัญญา

ภูมิคุ้มกันในตัว

- รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ และเตรียมความพร้อม
- วางแผน รอบคอบ เรียนรู้ พัฒนาการ ทำประโยชน์ให้สังคม

ไม่ประมาท

ลักษณะพิเศษของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักพอเพียง คือ หลักในการบริหาร/พัฒนาคน
ให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- การพัฒนาที่ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล
- การพัฒนาที่มั่นคงอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากฐานราก
- มุ่งประโยชน์ส่วนรวม และความสุขที่ยั่งยืน
- พัฒนาคุณภาพคน ให้มีคุณธรรมกำกับความรู้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๗๘ (๑)

รัฐต้องบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตาม ปศพ. และคำนึงถึงผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญ

- ส่วนที่ ๓ แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๘๓

รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนว ปศพ.

- ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนฯ ๙

(พ.ศ. ๒๕๔๕-
๒๕๔๙)

- มุ่งการพัฒนาที่สมดุลคน สังคม เศรษฐกิจ และ สิ่งแวดล้อม
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- บริหารจัดการที่ดี ในทุกระดับ

แผนฯ ๑๐

(พ.ศ. ๒๕๕๐-
๒๕๕๔)

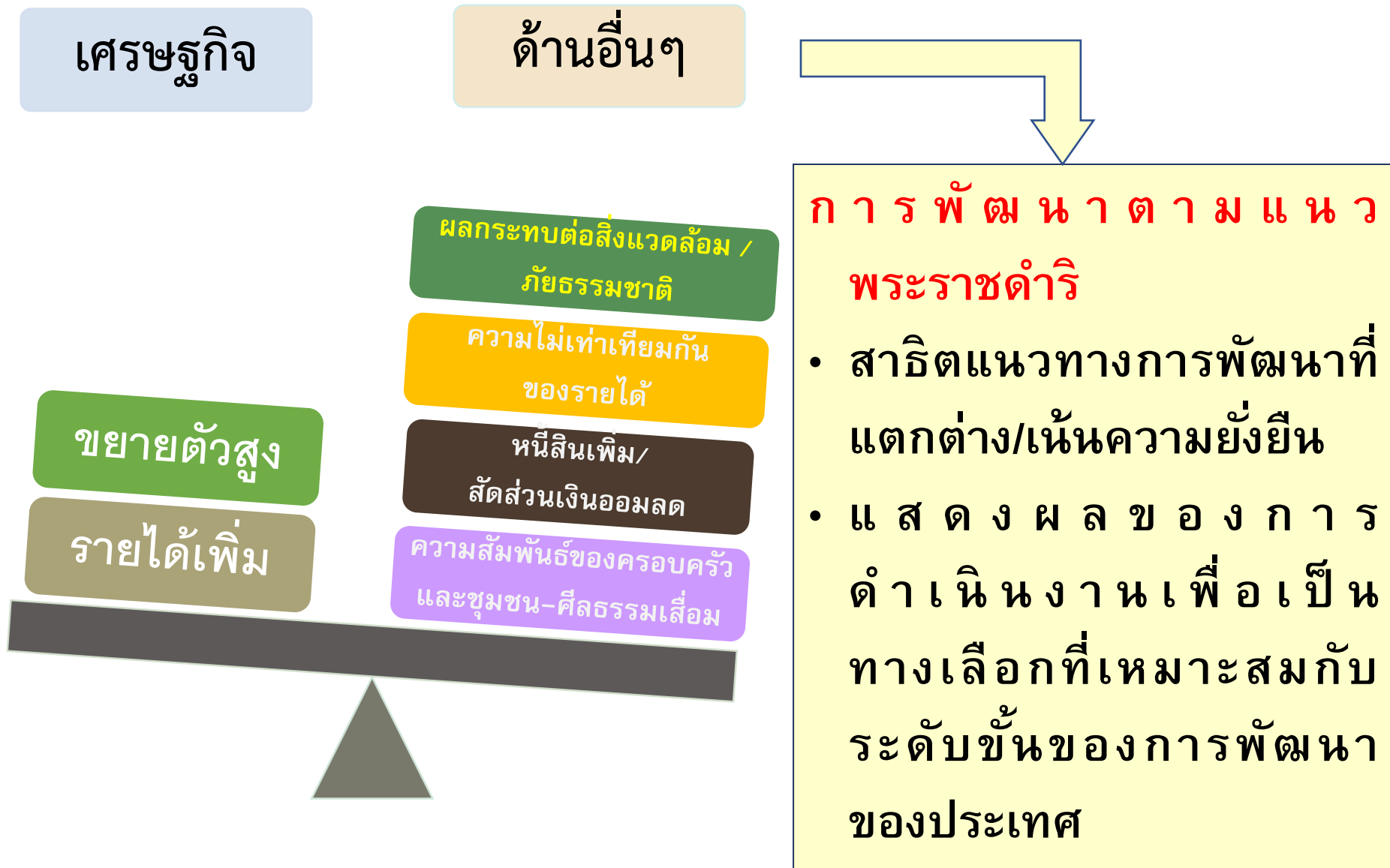
- การพัฒนาคุณภาพคน
- การสร้างเข้มแข็งของชุมชน
- การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
- การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ
- การเสริมสร้างธรรมาภิบาล

แผนฯ ๑๑

(พ.ศ. ๒๕๕๕-
๒๕๕๙)

- สร้างความเป็นธรรม
- พัฒนาฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ
- สร้างภูมิคุ้มกันประเทศให้เข้มแข็ง

UNDP NHDR 2007 (รายงานการพัฒนาคน ๒๕๕๐)

ข้อเสนอจากรายงานการพัฒนาคน ๒๕๕๐ ของ UNDP

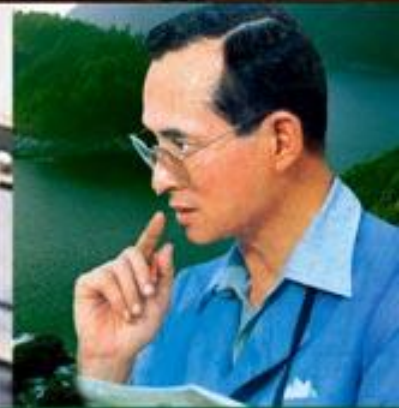
- ๑ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน
- ๒ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
- ๓ เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน
- ๔ หลักการเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
- ๕ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่างๆให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน
- ๖ ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน

"เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือน
ตัวอาคารไว้ นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป"

พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จากวารสารชัยพัฒนา

“เศรษฐกิจพอเพียง...
จะทำความเจริญให้แก่ประเทศได้
แต่ต้องมีความเพียร แล้วต้องอดทน
ต้องไม่ใจร้อน ต้องไม่พุดมาก
ต้องไม่ทะเลาะกัน
ถ้าทำโดยเข้าใจกัน
เชื่อว่าทุกคนจะมีความพอใจได้..๘”

พระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียง
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทาน ณ วันที่ 4 ธันวาคม 2541

พระมหากษัตริย์นักพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

- ทรงงานด้วยพระวิริยอุตสาหะ
- อย่างต่อเนื่อง เป็นเวลายาวนาน กว่า ๖๐ ปี
- สร้างคุณูปการต่อคนไทย และสังคมไทย

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- โครงการปลานิลจิตรลดา
- โครงการจัดการปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพ
- โครงการหญ้าแฝก
- โครงการฝายชะลอน้ำ
- โครงการหลวง
- โครงการแก้มลิงดิน
(หนังสือ “เพิ่มสมดุลฯ”)

ตัวอย่างการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้

ด้านพื้นฐานจิตใจ

- รู้ผิดชอบชั่วดี ละอายต่อการทำความชั่ว
- เข้าใจชีวิตและโลก ตามเป็นจริง

ด้านเศรษฐกิจ

- ใช้ชีวิตอย่างประมาณตน ใช้ง่าย/ใช้ของอย่างประหยัด
- คิดวางแผนอย่างรอบคอบ ไม่ประมาท มีเงินออม

ด้านสังคม

- มีจิตสาธารณะ นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก รู้รักสามัคคี
- เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ด้านสิ่งแวดล้อม

- รู้จักเลือกใช้และจัดการอย่างคุ้มค่า และรอบคอบ
- ฟื้นฟูทรัพยากรให้มีอยู่และพอใช้อย่างยั่งยืน

ด้านเทคโนโลยี

- ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม กับความต้องการและภูมิสังคม
- พัฒนาเทคโนโลยีต่อยอดจากฐานเดิมที่มี โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่

ตัวอย่างการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

พอประมาณ

มีเหตุมีผล

มีภูมิคุ้มกัน

ความรู้คู่คุณธรรม

รายจ่ายสมดุลกับรายรับ

ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล / มีความจำเป็น / ไม่ใช่สิ่งของ
เกินฐานะ / ใช้ของอย่างคุ้มค่าประหยัด

มีเงินออม / แบ่งปันผู้อื่น / ทำบุญ

ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร ใช้
สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินการต่างๆ
เพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

“เกษตรทฤษฎีใหม่” ในกรอบแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง”

แบ่งที่ดินเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. นาข้าว ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อให้เพียงพอกับการบริโภคในครอบครัว

2. พืชผสมผสาน ไม้ยืนต้น สมุนไพร ผักผลไม้ เพื่อใช้ประกอบอาหาร

ประจำวัน ตามเกณฑ์ขั้นต่ำองค์การอนามัยโลก

3. แหล่งน้ำ ขุดสระกักเก็บน้ำในฤดูฝนเพื่อให้ใช้พอกับการเพาะปลูกตลอด

ปี และใช้เลี้ยงปลารวมถึงปลูกพืชน้ำ พืชริมสระ

4. ที่อยู่อาศัย และอื่นๆ เช่น ลานตาก โรงเรือน ถนน กองปุ๋ยหมัก เป็นต้น

แนวทางการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

เน้นหาข้าวหาปลาก่อนหาเงินหาทอง
คือ ทำมาหากินก่อน
ทำมาค้าขาย โดยการส่งเสริม ดังนี้

1. การทำไร่นาสวนผสม และการเกษตรผสมผสานเพื่อให้เกษตรกรอยู่อย่างพอเพียง
2. การปลูกพืชผักสวนครัวลดค่าใช้จ่าย
3. การทำปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก ใช้วัสดุเหลือเป็นปัจจัยการผลิต(ปุ๋ย)เพื่อลดค่าใช้จ่ายและบำรุงดิน
4. การเพาะเห็ดฟางจากวัสดุเหลือใช้ในไร่นา
5. การปลูกไม้ผลสวนหลังบ้าน และไม้ผลใช้สอยในครัวเรือน
6. การปลูกพืชสมุนไพร ช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย
7. การเลี้ยงปลาในร่องสวน ในนาข้าวและแหล่งน้ำ เพื่อเป็นอาหารโปรตีนและรายได้เสริม
8. การเลี้ยงไก่พื้นเมือง และไก่ไข่ ประมาณ 10-15 ตัว ต่อครัวเรือนเพื่อใช้ประกอบอาหาร
9. การทำก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์

บทสรุปของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๔๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

บทสรุปของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มจากความรุ้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงอะไรและมีหลักการสำคัญอะไรบ้างที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต รวมทั้งเห็นถึงประโยชน์จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ สร้างแรงบันดาลใจที่จะทดลองนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งในชีวิตประจำวัน และการดำเนินชีวิตต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงการพึ่งพาตนเองเป็นเบื้องต้น การทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และการกระทำต่างๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเอง หรือคนรอบข้างเดือดร้อนในภายหลัง

คำถามทบทวน

จงตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. จงอธิบายความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. จงอธิบายความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. จงอธิบายความสำคัญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๔. องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีอะไรบ้าง
๕. จงยกตัวอย่างพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๖. จงอธิบายและยกตัวอย่าง “หลักความพอประมาณ”
๗. จงอธิบายและยกตัวอย่าง “หลักความมีเหตุผล
๘. จงอธิบายและยกตัวอย่าง “การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
๙. จงอธิบายและยกตัวอย่าง “เงื่อนไขความรู้
๑๐. จงอธิบายและยกตัวอย่าง “เงื่อนไขคุณธรรม